



Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
Universitets- och högskoleenheten
Kansliråd Per Anders Nilsson Strandberg

Remissvar gällande Kontroller vid högskoleprovet - ett lagförslag om åtgärder mot fusk (SOU 2019:37)

Umeå universitet har anmodats att yttra sig över Kontroller vid högskoleprovet - ett lagförslag om åtgärder mot fusk (SOU 2019:37), Dnr U2019/02411/UH (Delbetänkande av Utredningen om fusk vid högskoleprovet).

I beredningen av yttrandet har samtliga fakulteter, Lärarhögskolan, studentkårer samt universitetsförvaltningen erbjudits att lämna synpunkter på remissen.

Som remissvar gällande Utbildningsdepartementets utredning; Kontroller vid högskoleprovet - ett lagförslag om åtgärder mot fusk (SOU 2019:37) hänvisas till vad som framgår av detta utlåtande.

Sammanfattning

- Delbetänkandet föreslår en särskild lag om kontroll vid högskoleprovet som tillåter och reglerar villkoren samt det praktiska genomförandet för de olika kontrollformerna. Kontrollverksamhetens övergripande mål är att motverka förekomsten av fusk som sker genom användning av elektroniska hjälpmedel, varmed i lagen avses elektronisk utrustning som kan lagra, innehålla, sända eller ta emot information. Vidare avses den särskilda lagen att motverka att individer som kan betala stora summor till så kallade fuskliga tränger sig före till utbildningsplatser. Utredningen belyser att sekretess och tystnadsplikt ska hindra att uppgifter om kommande kontroller sprids men även att inrätta ett sekretesskydd för den som anmäler misstänkta fuskare. Ökande kostnader som lagförslaget innebär avses finansieras med en höjning av provavgiften från dagens 450 kronor till 500 kronor. Ändringarna föreslås gälla från och med september 2020. Umeå universitet ställer sig bakom och välkomnar förslaget men vill framhålla betydelsen av att de lärosäten som ansvarar för genomförande av Högskoleprovet i god tid bör ges förutsättningar för förberedelser samt att det bör klargöras huruvida det finns tillgänglig personal hos Universitets och högskolerådet som kan besvara lärosätenas frågor av exempelvis teknisk karaktär. Vidare vem/vilka som ska ansvara för förvaring samt kontroll av de radiovågsdetektorer som kommer att användas enligt förslaget.

Övergripande synpunkter gällande kontroller av deltagare

I utredningen (kap.7) presenteras två olika typer av kontroller av provdeltagare ska tillåtas;

- Allmän in- eller utpasseringskontroll med kroppsvisitation ska få utföras inför eller efter ett provpass, för att söka efter elektroniska hjälpmedel.
- Kontroll med radiovågsdetektor som ska få utföras i syfte att upptäcka radiokommunikation till eller från en provdeltagare under pågående prov.



UMEÅ UNIVERSITET

Kroppsvsitation

I utredningen framkommer i kapitel 6 att den primära huvudfrågan att ta ställning till är huruvida ett krav på kroppsvsitation i syfte att förhindra användningen av otillåtna hjälpmedel kan utgöra en godtagbar begränsning av regeringsformens skydd mot kroppsvsitation samt internationella åtaganden såsom Europakonventionen. Utredningen anser utifrån gällande juridisk rätt inom aktuella områden (kap. 4) att ändamålet med kroppsvsitationen skulle vara det viktiga samhällsintresset att upprätthålla förtroendet för högskoleprovet som urvalsinstrument och i förlängningen förtroendet för svensk högskoleutbildning. Umeå universitet ställer sig bakom utredningens argument och underliggande resonemang att det är godtagbart och befogat att tillåta kroppsvsitation för att motverka fusk vid högskoleprovet. Umeå universitet stödjer förslaget om att konsekvenserna för individer som inte vill låta sig kroppsvsiteras föreslås bli att resultatet från det aktuella provet stryks och att provdeltagaren kan bli avstängd från högskoleprovet under 2 år. Andelen anmälda provdeltagare som får kroppsvsiteras kommer dock att begränsas. Utredningen föreslår till en början ett tak på två procent. Det innebär att samtliga provdeltagare vid ett urval provlokaler berörs, antingen vid in- eller utpassering (kap 7). Umeå universitet vill dock framhålla betydelsen av att de lärosäten som ansvarar för genomförande av Högskoleprovet i god tid bör ges förutsättningar för förberedelse, då Universitets och högskolerådet (UHR) beslutar i vilka provlokaler kontrollerna ska göras.

Radiovågsdetektion

Kontrollen med radiovågsdetektor ska enligt utredning få utföras av en person som har genomgått en särskild utbildning. Denna utbildning i att hantera en radiovågsdetektor kommer att anordnas av Universitets- och högskolerådet. Vidare i kapitel 7 presenteras att UHR bör ges ett samordnande uppdrag när det gäller bl.a. inköp av utrustning. Kontrollen kommer att innebära att en person av söker provlokalerna med radiovågsdetektorn genom att passera förbi provdeltagarna under tiden som provet pågår. Kontrollen kommer dock inte innebära en fysisk kontakt även om den kan komma att uppfattas av provdeltagare som närgången. Det primära syftet med kontroll med radiovågsdetektor är att upptäcka pågående radiokommunikation till eller från provdeltagare under provet, vilket ger möjligheter att vidta sanktion mot provdeltagaren. En påslagen elektronisk utrustning kan resultera i att provdeltagaren, efter UHR:s prövning, inte får något resultat på provpasset. Detta gäller oavsett om det kan visas att personen använt den elektroniska utrustningen som hjälpmedel vid fusk på provet eller inte.

Umeå universitet ställer sig bakom de argument som utredningen framför gällande att kontrollmetoden i förlängningen kommer att verka avskräckande med målet att få provdeltagare att avhålla sig från fusk. Umeå universitet ställer sig även positiv till utredningens framställan om att de universitet och högskolor som genomför högskoleprovet ska besluta om och ansvara för genomförandet av kontroller med radiovågsdetektor och att Universitets- och högskolerådet kommer inneha vissa samordnande uppgifter i fråga om kontroll med radiovågsdetektor.

Ansvarsfördelning mellan UHR och provanordnare gällande samordning och genomförande

Följande frågor, som bör klarläggas, vill Umeå universitet lyfta och skicka med i remissyttrandet

- kommer det att finnas tillgänglig personal hos UHR som kan besvara lärosätenas frågor av exempelvis teknisk karaktär?
- vem/vilka som ska ansvara för förvaring samt kontroll av radiovågsdetektorerna som kommer att användas två gånger/år fungerar som de ska när de förvarats i ca 6 månader från senaste provtillfället?

I kapitel 8 presenteras en beräkning av vilka kostnader utredningens förslag medför och ett förslag till finansiering. Utredningens lagförslag kommer att innebära ökade kostnader då det kommer att krävas fler kontrollanter på proven och kostnader för inköp av detektorer. Remissen innebär, enligt utredaren, en extra kostnad på närmare tre miljoner kronor om året. Denna kostnad avses att finansieras med en höjning av provavgiften från dagens 450 kronor till 500 kronor. Utredningens bedömning är att de universitet och högskolor som genomför högskoleprovet bör tilldelas 35 kronor av den föreslagna



UMEÅ UNIVERSITET

avgiftshöjningen. Dessa medel avser kostnader för personal och inköp av utrustning för att kunna genomföra kontroll med radiovågsdetektorer. Universitets- och högskolerådet bör tilldelas 15 kronor av den föreslagna avgiftshöjningen. Dessa medel avser samordnande uppgifter i fråga om kontroll med radiovågsdetektor och samtliga uppgifter i fråga om in- och utpasseringskontroller med kroppsvisitation. Dessa medel avser också övriga åtgärder för att motverka fusk vid högskoleprovet. Umeå universitet vill betona att man ställer sig bakom denna höjning med 50 kr och ser det som föga troligt att föreslagen höjning av provavgiften kommer att leda till en minskning av deltagande av högskoleprovet.

Umeå universitet stödjer även de ställningstaganden och förslag när det gäller sekretess till skydd för kontroller vid högskoleprov (kap 9).

Avslutningsvis ser Umeå universitet positivt på att det kommer att inrättas ett sekretesskydd för den som anmäler misstänkta fuskare att inrättas, då det framkommit att det förekommit hot mot personer som anmält organiserad fuskverksamhet (kap 10).

Ärendet har beretts av Anette Gröndahl, områdeschef antagningen vid Studentcentrum Umeå universitet.

Yttrandet har fastställts av rektor Hans Adolfsson efter akademisekreterare Daniel Andersson.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Hans Adolfsson', written in a cursive style.

Hans Adolfsson
Rektor Umeå universitet